

Vierde Voortgangsrapportage PMR/750ha

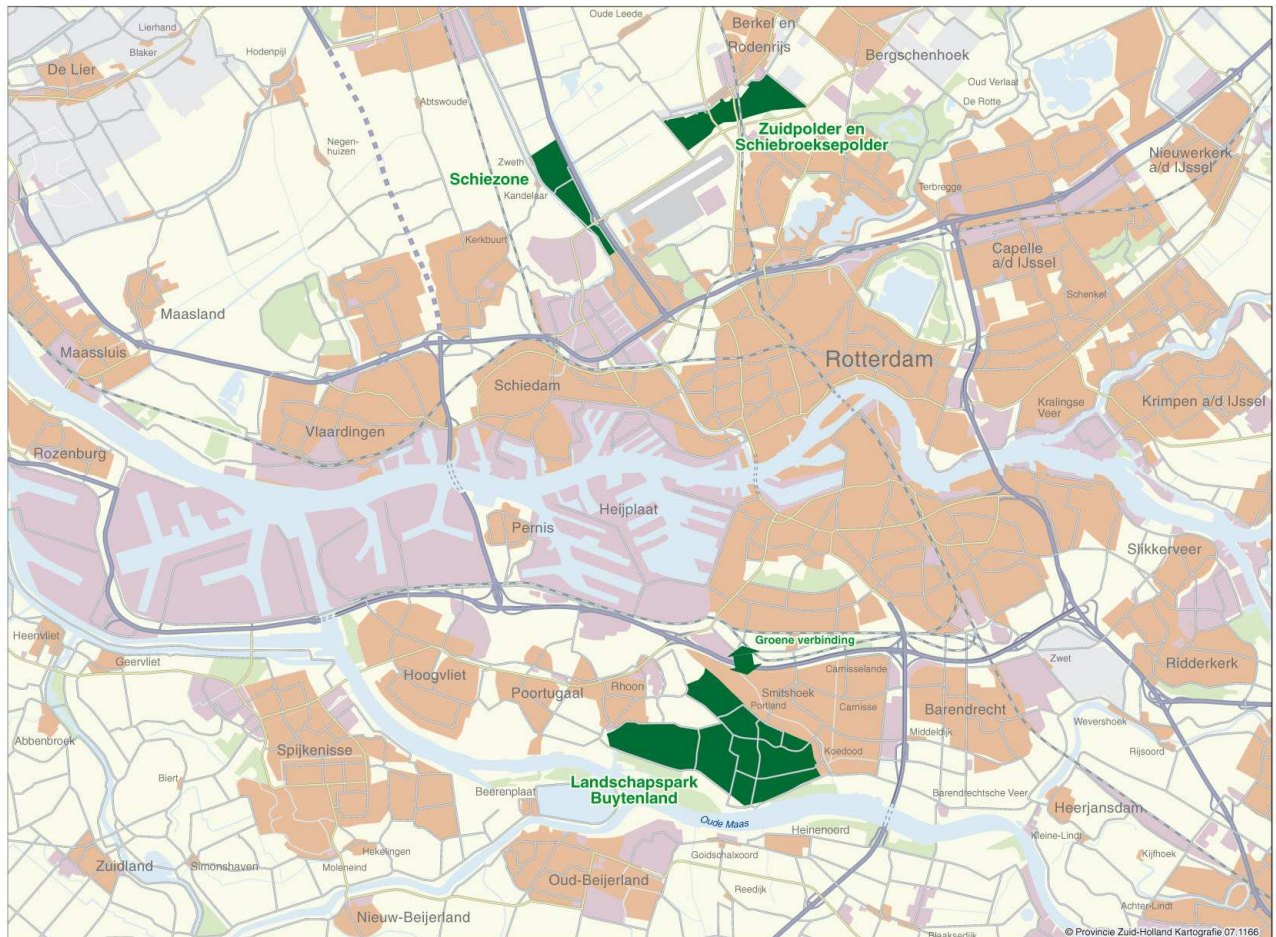
Vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg PMR/750ha op 4 september 2008

Inleiding

Nadat de Eerste Kamer op 20 november 2006 het groene licht had gegeven voor de start van de uitvoeringsfase van PMR en de daarbij behorende financiering van de deelprojecten, is PMR/750ha in een stroomversnelling gekomen. De provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de Stadsregio Rotterdam staan voor de volgende opgave:

- Sturing op het Programma PMR/750ha: interbestuurlijke programmacoördinatie met als kerntaken sturing op resultaat, voortgang, tijd, budget en risico's zoals omschreven in de PKB PMR en Uitwerkingsovereenkomst PMR/750ha (UWO);
- De feitelijke realisatie van de onder het programma vallende deelprojecten:
 - o Landschapspark Buytenland op Midden-IJsselmonde (600ha natuur- en recreatiegebied), projecttrekker provincie Zuid-Holland;
 - o Noordrand van Rotterdam bestaande uit de Schiebroekse en Zuidpolder ("Vlinderstrik", 100 ha natuur- en recreatiegebied) en de Schiezone (50 ha natuur- en recreatiegebied), projecttrekker gemeente Rotterdam;
 - o Groene Verbinding (verbinding voor langzaam verkeer over infrastructuurbundel), projecttrekker Stadsregio Rotterdam.

Hieronder volgt een overzichtskaart met de genoemde deelprojecten.

Het Programma PMR/750ha kent een eigen uitvoeringsdynamiek over een periode van 15 jaar. Om de dubbele doelstelling waar te maken, spannen partijen zich maximaal in om de voortgang inzake de planvorming, uitvoering van de grondverwerving en exploitatie te bespoedigen. De PKB PMR, de UWO PMR/750ha en het in 2007 vastgestelde Uitvoeringsprogramma PMR/750ha zijn hierbij leidend.

Verslagperiode Vierde Voortgangsrapportage

Deze Vierde Voortgangsrapportage PMR/750ha heeft betrekking op de periode van 1 januari tot en met 30 juni 2008. Voor het programma en de deelprojecten volgt een beschrijving van de voortgang van de mijlpalen over de genoemde verslagperiode, waarna ook een korte doorkijk volgt voor de komende periode. In een paragraaf 'planning' wordt voor alle deelprojecten inzicht gegeven in de mijlpalen tot en met de eerste helft van 2010.

Programma PMR/750ha

Als eerste aanspreekpunt voor het Programma PMR/750ha heeft de provincie Zuid-Holland samen met haar bestuurlijke partners de Stadsregio Rotterdam en de gemeente Rotterdam afspraken gemaakt over de onderlinge taak- en rolverdeling en samenwerking en deze vastgelegd in een programmabeheersstructuur (zie bijlage 1). Sluitstuk daarvan is de Administratieve Organisatie, waarbij op productniveau de voorwaarden worden geschapen voor eenduidigheid in sturing, control, administratie en informatiestromen.

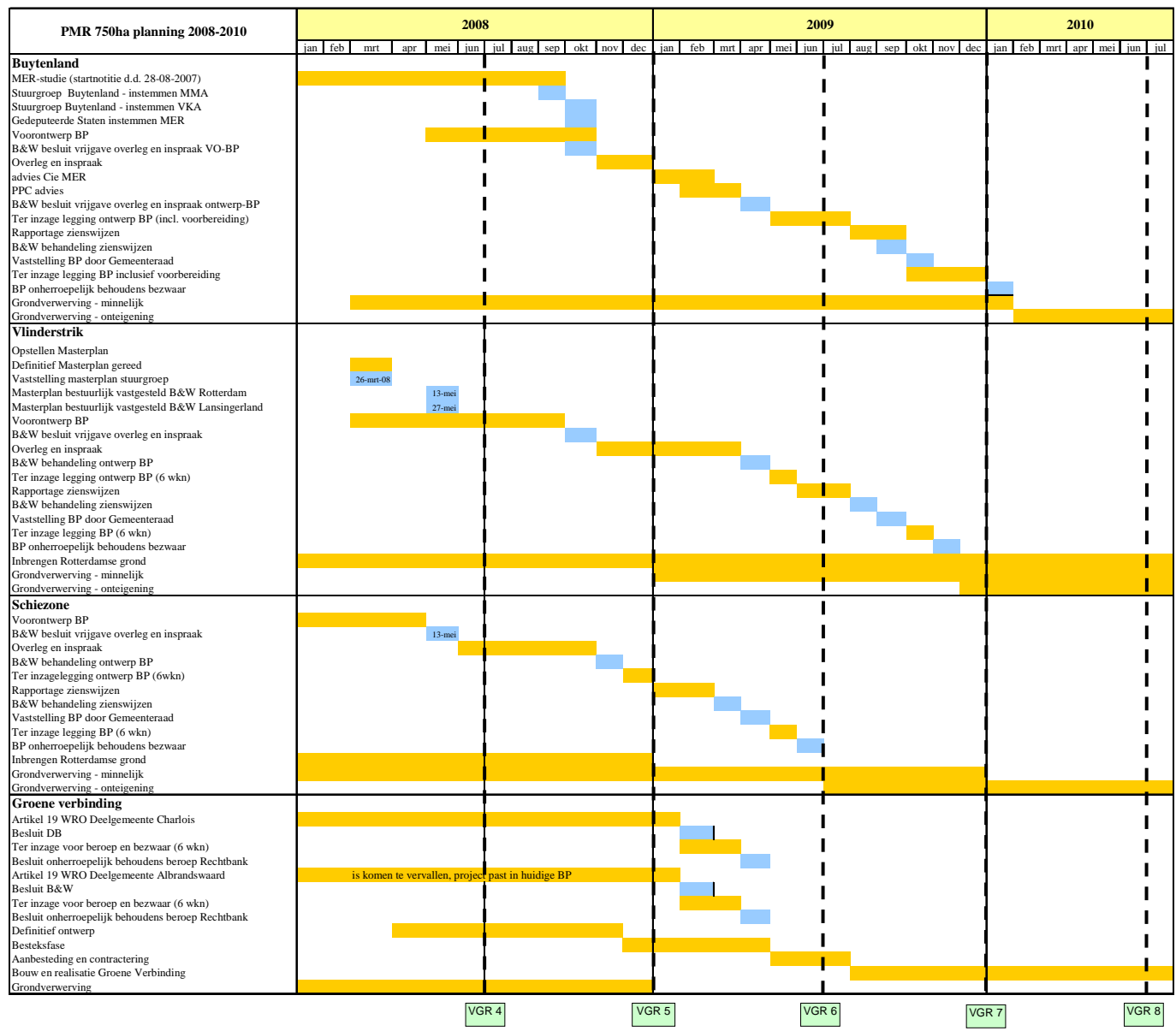
In het eerste kwartaal van 2008 is het Handboek Administratieve Organisatie / Interne Beheersing voor het Programma PMR/750ha bestuurlijk vastgesteld.

In de verslagperiode is een programmabrochure, inclusief projectfactsheets ontwikkeld. Er is gekozen voor een brochure met tijdloze informatie en voor factsheets die geactualiseerd kunnen worden wanneer nodig. De brochure is bedoeld voor bewoners, gebruikers en betrokkenen van de groengebieden.

Planning

De deelprojecten van het programma PMR/750ha bevinden zich thans in de Voorontwerp / RO fase. De planning is erop gericht dat de voorontwerp-bestemmingsplannen voor de deelprojecten ter visie zijn gelegd wanneer het Bestemmingsplan Maasvlakte 2 bij de Raad van State ligt (november 2008). Gelet op de huidige inzichten wordt deze planning gehaald. Hiermee is de koppeling tussen de voortgang van PMR/750ha en Maasvlakte 2 geborgd.

In de onderstaande figuur is een planning opgenomen, waarbij per deelproject de mijlpalen voor 2008, 2009 en 2010 zijn weergegeven. De stippellijnen markeren de peildata van de halfjaarlijkse Voortgangsrapportages PMR/750ha aan de Tweede Kamer.

Voortgang deelprojecten PMR/750ha

- PKB-doel: Landschapspark Buytenland op Midden-IJsselmonde (600ha natuur en recreatiegebied)

Organisatie

In de verslagperiode is de uitvoeringsorganisatie bezig geweest met de volgende opgaven:

- De planprocedures (MER en bestemmingsplan) plannen, begeleiden en uitvoeren;
- Komen tot één ruimtelijke planvariant en de juridische verankering daarvan;
- Grondverwerving en ontwikkelingsstrategie opzetten, uitvoeren en monitoren;
- Uitwerking geven aan de ontwikkeling, inrichting en het beheer.

Planvorming

Vanaf begin 2008 wordt gewerkt aan het MER. Het MER dient ter onderbouwing van de besluiten die genomen worden in het bestemmingsplan dat gemaakt wordt voor het Landschapspark Buytenland. De voorbereidende werkzaamheden aan het bestemmingsplan lopen (voor een deel) parallel met de MER-activiteiten.

In maart 2008 heeft de Stuurgroep Buytenland ingestemd met de te onderzoeken alternatieven. Deze alternatieven betreffen drie alternatieven waarvoor het vertrekpunt is gepresenteerd in de startnotitie MER, aangevuld met de Albrandswaardse variant (een gemeentelijke visie op de inrichting van het gebied) en een aantal mogelijkheden om het verkeer door het gebied te beperken.

Momenteel worden de effecten van deze alternatieven in beeld gebracht en wordt het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) voorbereid. In oktober 2008 zullen Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland besluiten over het MER en het MER indienen bij de gemeenteraad van Albrandswaard, met het verzoek het MER aanvaardbaar te verklaren. Het aanvaardbaar verklaren van het MER door de gemeenteraad is gepland voor november 2008.

In mei 2008 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een ruimtelijke visie voor Landschapspark Buytenland vastgesteld. Deze visie is er mede op gericht om vroegtijdig de discussie over het voorkeursalternatief (VKA) voor het milieueffectrapport te starten. Het VKA vormt de onderlegger voor het voorontwerp-bestemmingsplan.

In november 2008 zal de gemeente het voorontwerp-bestemmingsplan en het MER (incl. VKA) gelijktijdig ter inzage leggen. In de eerste helft van 2009 wordt het ontwerpbestemmingsplan ter visie gelegd. Vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad van Albrandswaard is eind 2009 voorzien.

De planvorming ligt op schema. De geplande mijlpalen worden naar verwachting gehaald.

Grondverwerving

Op basis van de door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vastgestelde ruimtelijke visie, is het sinds mei 2008 mogelijk om aan de (agrarische) ondernemers in het zuidelijk gedeelte van het plangebied biedingen te doen voor aankoop van grond op basis van volledige schadeloosstelling. De PKB, de UWO en de ruimtelijke visie geven immers voldoende zekerheid over de toekomstige bestemming van het plangebied ten zuiden van de Essendijk, namelijk grootschalige natuurontwikkeling. In de verslagperiode is gestart met het voorbereiden van een uitvraag tot verkoop die uitgaat van volledige schadeloosstelling voor alle grondeigenaren ten zuiden van de Essendijk.

Zolang het bestemmingsplan niet is vastgesteld, is de provinciale inzet gericht op het 'minnelijk' verwerven van gronden, waarbij de grondeigenaar en de provincie in overleg komen tot een prijs en voorwaarden voor verkoop. Van alle eigenaren en pachters is onderzocht welke wensen zij hebben. Enkele grote agrarische bedrijven (ca. 100 hectare) opteren voor bedrijfsverplaatsing. Voor één bedrijf is geschikte ruilgrond gevonden. De inzet voor de komende periode is gericht op het bereiken van een overeenkomst. Daarna kan de verplaatsing geregeld worden. Tevens wordt met een aantal andere bedrijven onderzocht of zij kunnen worden ingepast in het toekomstige landschapspark als zij hun bedrijfsvoering aanpassen aan de nieuwe bestemming.

De grondverwerving verloopt conform de in het Uitvoeringsprogramma PMR/750ha opgenomen planning en afspraken.

Voorbereiding op het beheer

In juni 2008 hebben drie potentiële eindbeheerders hun beheervisie gepresenteerd aan de Stuurgroep Buytenland. De provincie Zuid-Holland betreft beheerders tijdens de planvormingsfase, aangezien deze vanuit hun expertise goed kunnen adviseren over kostenoptimalisatie van de verschillende varianten.

Communicatie

Via de website www.kiezenvoorgroen.nl worden alle bij het Landschapspark Buytenland betrokken partijen tijdig geïnformeerd over actuele ontwikkelingen in het gebied.

De 'Informatiekrant Landschapspark Buytenland' van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Albrandswaard is in de verslagperiode twee maal verschenen. In het informatiepunt de Buytenhof is actuele informatie over de plannen voor het Landschapspark te vinden.

Informatiepunt de Buytenhof

Om de dialoog met de omgeving te versterken en gebruikers bij de ontwikkelingen van het gebied te betrekken wordt op 20 september 2008 een informatiedag Buytenland georganiseerd. Deze informatiedag kent een laagdrempelige opzet met als doel een zo groot mogelijke groep bewoners en betrokkenen te informeren over de uitgangspunten en het doel van het project Buytenland. Tevens wordt op deze dag inzicht gegeven in de planning en de momenten waarop inspraak mogelijk is.

- PKB-doel: Noordrand: Schiezone (50ha natuur- en recreatiegebied) en Schiebroekse en Zuidpolder (“Vlinderstrik”, 100ha natuur- en recreatiegebied)

Organisatie

In de verslagperiode is de uitvoeringsorganisatie van de gemeente Rotterdam aangepast op de voortgang van de projecten.

Schiezone

De organisatie van de Schiezone richt zich nu met name op het juridisch verankeren van het vastgestelde masterplan voor het gebied door aanpassing van de vigerende bestemmingsplannen. Daarnaast richt de organisatie zich op de realisatie van het natuur- en recreatiegebied. Dit betreft het verwerven van gronden en het uitwerken van de inrichting en het beheer van het gebied. Dit gaat in nauwe samenwerking met de Vereniging Natuurmonumenten.

Vlinderstrik

De organisatie van de Vlinderstrik heeft zich begin 2008 uitvoerig bezig gehouden met het afronden van het masterplan Vlinderstrik en daarbij gewerkt met een intensief participatietraject. Aan het eind van het tweede kwartaal is een begin gemaakt met het juridisch verankeren van het vastgestelde ruimtelijke plan voor het gebied.

De projectorganisatie staat voor de volgende inhoudelijke opgaven:

- De juridische vertaling van de masterplannen Vlinderstrik en Schiezone in de vorm van een bestemmingsplan;
- Uitwerken en uitvoeren van de grondverwervingsstrategie Vlinderstrik;
- De bestemmingsplanprocedures plannen, begeleiden en uitvoeren;
- Uitwerking geven aan inrichting, uitvoering en beheer.

Planvorming

Voor de Schiezone is gewerkt aan het bestemmingsplan en voor de Vlinderstrik aan het masterplan.

Schiezone

Om het in oktober 2007 vastgestelde Masterplan Schiezone te kunnen uitvoeren, moeten de huidige bestemmingsplannen worden aangepast. Bestaande functies (woningen, maatschappelijke voorzieningen, bedrijven, etc.) worden daarbij ook meegenomen. Het voorontwerp-

bestemmingsplan is een eerste versie van het bestemmingsplan dat in de voorbereidende fase ter advisering is toegestuurd aan de wettelijke overlegpartners. Het voorontwerp-bestemmingsplan is van 23 mei tot en met 3 juli 2008 ter inzage gelegd. In de inspraakperiode zijn schriftelijke en mondelinge inspraakreacties ontvangen - deze laatste tijdens de op 18 juni gehouden inspraakavond. De reacties, vragen en opmerkingen zijn kennen een divers abstractieniveau. Naast reacties die specifiek betrekking hebben op de plankaart, de toelichting en de voorschriften van het bestemmingsplan, zijn er ook vragen gesteld over de juridische koppeling met de Tweede Maasvlakte en de PKB PMR. Andere reacties hebben betrekking op de woningbouwlocatie die het landgoederen karakter van de

Schiezone moet versterken. Daarnaast hebben diverse reacties betrekking op de verdere planvorming en uitvoering, zoals de recreatieve inrichting en bereikbaarheid, de natuurwaarden en het toekomstig beheer door Natuurmonumenten.

Burgers en wettelijke overlegpartners hebben zo de mogelijkheid gekregen om invloed uit te oefenen op het ontwerpbestemmingsplan zoals dat later dit jaar ter inzage zal worden gelegd. Om de Rotterdamse gronden in de Schiezone later dit jaar over te kunnen dragen aan de Vereniging Natuurmonumenten, zijn diverse bodemonderzoeken uitgevoerd. Met een tijdelijke beheerovereenkomst tussen beide partijen is de Vereniging Natuurmonumenten in staat geweest de huidige pachters in het gebied een tijdelijk voortgezet gebruik te geven.

Vlinderstrik

De vorig jaar gestarte verdiepingsslag voor het ruimtelijke plan heeft de kwaliteit van het (concept) plan verhoogd. Met alle betrokken partijen is gewerkt naar een eindbeeld met een integrale ontwikkeling naar een natuur- en recreatiegebied met fietsverbindingen door het gebied en een wandelpadenstructuur voor de gehele Zuid- en Schiebroekse Polder; samen ongeveer 140 hectare. Ten behoeve van de oriëntatie vormt de centrale recreatieve verbinding een duidelijke scheiding tussen twee deelgebieden met een eigen karakter en functie: een noordelijke zone en een zuidelijke zone. Aansluitend aan de lintbebouwing behoudt de noordelijke zone een open karakter met een recreatieve functie. De zuidelijke zone is de invulling van de ecologische verbindingzone met een meer natuurlijk karakter.

Na uitgebreide participatie met de omgeving is het Masterplan Vlinderstrik recent vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van de Deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek en de beide colleges van B&W van Rotterdam en Lansingerland (resp. 13 mei 2008 en 27 mei 2008). Er is daarop volgend direct gestart met de ruimtelijke procedures: een bestemmingsplan voor beide gemeenten (en bijbehorende procedure voor een evt. exploitatieplan) en een MER-beoordeling. Deze laatste procedure komt voort uit het feit dat het Masterplan Vlinderstrik een groter gebied betreft dan alleen de PMR opgave van 100ha. De planning is om het voorontwerp-bestemmingsplan in het najaar aan de colleges van B&W van beide gemeenten voor te leggen.

De projectorganisatie heeft met twee potentiële beheerders gesprekken gevoerd. Beide organisaties hebben een visie op het toekomstig beheer van de Vlinderstrik en bijbehorende offerte ingediend. Recent heeft Rotterdam deze gesprekken uitgebreid met een derde organisatie. Er zijn nog geen verdere afspraken gemaakt.

Voor zowel de Schiezone als de Vlinderstrik geldt dat de planvorming verloopt conform de beoogde planning.

Communicatie

Schiezone

De terinzagelegging van het voorontwerp-bestemmingsplan Schiezone is gepubliceerd in de lokale media. Daarnaast zijn de bewoners, bedrijven en betrokkenen van de Schiezone ook persoonlijk geïnformeerd over de ophanden zijnde terinzagelegging. Deze informatie is bekendgemaakt op de website www.kiezenvoorgroen.nl. Via deze website is het Masterplan Schiezone en het voorontwerp-bestemmingsplan beschikbaar. Verder zijn er op individueel niveau contacten tussen de gemeente Rotterdam en Natuurmonumenten en de bewoners en betrokkenen. Zoveel mogelijk communicatielijnen worden benut.

Vlinderstrik

Het in 2007 gestarte uitgebreide participatietraject is in 2008 voortgezet. In de Masterplanfase staan in de lokale communicatie tot nu toe twee zaken centraal, te weten 'draagvlak' en 'dialogoog'. Na een grote informatieavond en een meedenkavond in 2007, is hier in 2008 eenzelfde vervolg aan gegeven. Tijdens een tweede meedenkavond op 11 maart is gesproken over specifieke onderdelen van de plannen. Er was volop gelegenheid voor een ieder om concrete suggesties naar voren te brengen. Op basis van de uitkomsten van deze meedenkavonden is het masterplan verder afgemaakt.

Het communicatietraject zoals dit in de vroege zomer van vorig jaar is ingezet, oogst over het algemeen waardering bij de betrokkenen. Met name de mogelijkheid om op een gedetailleerd niveau te kunnen 'meedenken' en concrete suggesties aan te kunnen dragen, wordt gewaardeerd. Van diverse kanten zijn geluiden te beluisteren dat men zich gehoord voelt in het plan in zijn huidige vorm.

Op 21 april is een tweede algemene informatieavond gehouden, waarbij het masterplan is toegelicht in de vorm en opzet waarin de betrokken bestuurders het vervolgens zouden voorleggen aan beide colleges van B&W (Rotterdam en Lansingerland). Veel van de aanwezigen (wederom ruim 150 personen) kunnen zich in grote delen van het plan vinden; er is breed draagvlak. Enkele discussiepunten zullen later terugkomen in de uitwerking van het inrichtingsplan of in de procedure bestemmingsplan.

In de volgende fase van planvorming richt de communicatie zich op de officiële mogelijkheden van inspraak bij de bestemmingsplanprocedure. Op aanraden van de bewoners en betrokkenen wordt er ook een nieuwsbrief ontwikkeld. Daarnaast hebben de gemeente Rotterdam en Lansingerland individueel contact met de bewoners en betrokkenen in het kader van verwerving en ruimtelijke inpassing. Ook bij dit project worden alle communicatielijnen benut.

Grondverwerving

Schiezone

Naast het inbrengen van Rotterdamse grond zullen in de Schiezone gronden van twee particuliere eigenaren aangekocht moeten worden. Hoewel gesprekken en onderhandelingen hierover reeds plaatsvinden heeft grondverwerving in deze periode niet plaatsgevonden. De Rotterdamse pachtcontracten met de gebruikers in het gebied zijn opgezegd, maar alle pachters gebruiken de mogelijkheden voor voortgezet gebruik die hen door Natuurmonumenten geboden is.

Vlinderstrik

In de Vlinderstrik heeft de gemeente Rotterdam al veel hectares in bezit. Deze Rotterdamse gronden worden ingebracht. Tevens zullen er gronden van diverse eigenaren aangekocht moeten worden. Hiervoor is een eerste strategie voor de verwerving opgesteld. De beschikbaarheid van budget van de PMR-bijdragen en andere (aanvullende) bijdragen zijn hierin grotendeels leidend. Daarnaast wordt in de fasering van de diverse verwervingen ook rekening gehouden met de - per situatie verschillende - bedrijfseconomische perspectieven van eigenaren en ondernemers voor het moment van opkopen van de desbetreffende grond(en). De verwervingsstrategie biedt ook in communicatieve zin duidelijkheid aan eigenaren over de wensplanning van de aankopen. Met het vaststellen van de grondexploitatie later dit jaar wordt de verwervingsstrategie definitief gemaakt.

- PKB-doel: Groene Verbinding: verbinding voor langzaam verkeer over infrastructuurbundel

Organisatie

Voor het deelproject Groene Verbinding geldt dat er gelet op de aard van het project voor gekozen is om de bestuurlijke afstemming en de communicatie via de projectorganisatie van het deelproject Landschapspark Buytenland te laten lopen.

Planvorming

De Stadsregio Rotterdam heeft in september 2006 het Ingenieursbureau Gemeentewerken opdracht gegeven een architectonisch voorontwerp te maken voor de Groene Verbinding en het proces rondom de Groene Verbinding te coördineren. Het voorontwerp is in oktober 2007 opgeleverd en door de stadsregio vastgesteld. De reacties van de gemeente Albrandswaard, de gemeente Rotterdam en Rijkswaterstaat op het voorontwerp worden meegenomen in de definitieve ontwerpfase. Met Prorail vindt nog afstemming plaats over technische uitgangspunten voor de constructie boven het spoor en over de wijze van aanbesteden. De technische vereisten bepalen de hoogte over het spoor. Op basis van de tot op heden verkregen informatie van Prorail hebben deze technische vereisten geen consequenties voor het ontwerp van de Groene Verbinding. Bij de aanbesteding van de onderdelen boven het spoor dient gewerkt te worden met door Prorail gecertificeerde aannemers.

In april 2008 is opdracht verleend voor het maken van het definitieve ontwerp voor de Groene Verbinding. De oplevering van het definitieve ontwerp staat gepland voor december 2008. Hiermee is de voorziene start van de uitvoering in 2009 haalbaar en kan overeenkomstig de planning de Groene Verbinding in 2012 worden opgeleverd.

In het definitieve ontwerp worden de uiteindelijke oplossingen voor de inpassing Betuweroute, passage van het geluidsscherm aan de kant van gemeente Albrandswaard en de aan- en afvoerroute vastgelegd. Op basis daarvan kunnen de noodzakelijke uitvoeringsovereenkomsten worden opgesteld en bestuurlijk vastgesteld. Daarbij worden met name afspraken met derden over de realisatie en beheer en onderhoud van de Groene Verbinding vastgelegd.

Communicatie

Voor de Groene Verbinding is een communicatieplan gemaakt. Tijdens de definitieve ontwerpfase en voorafgaand aan de ruimtelijke ordeningsprocedures zal actief naar buiten toe gecommuniceerd worden over de Groene Verbinding.

Routereservering Groene Verbinding

Scope / doelstellingen

Er hebben zich in de verslagperiode geen ontwikkelingen voorgedaan die aanleiding geven tot scopewijzigingen. Ook de scope van de PMR-opgave in de Vlinderstrik (100ha) is ongewijzigd. De ambitie is nog steeds om de gehele Zuid- en Schiebroekse Polder integraal tot natuur- en recreatiegebied te ontwikkelen (meer dan de in de PKB vastgelegde 100ha). Deze ambitie wordt ingegeven door het belang van het gebied op lokale en regionale schaal. Een integrale natuur- en recreatieontwikkeling voor de gehele Zuid- en Schiebroekse polder bestrijkt samen ongeveer 140ha.

Financiën

Aangezien het Programma aan het begin staat van de uitvoeringsfase zijn er nog geen grote uitgaven gedaan ten laste van het programmabudget (peildatum 30 juni 2008).

Voor de programmasturing op de 750ha en voor het deelproject Buytenland is € 117 miljoen (prijspeil 2002) beschikbaar. De eerste grondexploitatie laat zien dat het ruimtelijk plan uitvoerbaar is. Wel is het mogelijk noodzakelijk om nader te prioriteren bij de grondverwerving, de kwaliteit van de inrichting en bij het beheer (zie de risicoparagraaf).

Voor de twee projecten in de Noordrand van Rotterdam is € 30,5 mln (prijspeil 2002) beschikbaar. Daarbij is een verdeling van de gelden gemaakt tussen de Schiezone (50ha) en de Zuid- en Schiebroekse Polder (100ha). De (financieel sluitende) grondexploitatie Schiezone is bij de vaststelling van het Masterplan in uitvoering gegaan. Het in ontwikkeling zijnde ruimtelijke plan voor de Vlinderstrik is binnen het budget te realiseren. De ontwikkeling van 100 hectare is financieel uitvoerbaar.

De kostenraming voor de Groene Verbinding is bij oplevering van het voorontwerp-fasedocument (oktober 2007) aangepast op basis van de nieuwste inzichten. Verschillende kostenposten zijn hoger geworden door hogere bouwkosten of onderhoudskosten maar deze vallen weg tegen meevallers en doordat de risicoreservering van 25% naar 20% is teruggebracht. Hierdoor is de kostenraming ten opzichte van augustus 2006 slechts met circa € 150.000 toegenomen en bedraagt nu € 23,3 miljoen (prijspeil augustus 2007). Daarmee is de realisatie van de Groene Verbinding binnen het taakstellend budget uitvoerbaar.

Risico's

De vier deelprojecten van PMR/750ha hebben verschillende risicoprofielen. Zo beschikt de gemeente Rotterdam als projecttrekker van de Noordrand over een groot deel van de gronden in de Noordrand. Daarmee is het risico voor de gemeente Rotterdam in relatie tot de grondverwerving voor de Noordrand kleiner dan het risico voor de provincie Zuid-Holland in relatie tot de grondverwerving voor het deelproject Landschapspark Buytenland. In het najaar van 2008 wordt voor elk deelproject een actuele risico-analyse opgesteld. De resultaten daarvan worden gebruikt voor de Vijfde Voortgangsrapportage PMR/750ha.

Per deelproject volgt hieronder een overzicht met de meest belangrijke risico's en bijpassende beheersmaatregelen.

Landschapspark Buytenland

De belangrijkste risico's voor Landschapspark Buytenland in deze fase van de planvorming:

Grondverwerving

- Diverse aspecten m.b.t. de grondverwerving: een mogelijk hogere prijsindex op te verwerven gronden, een mogelijk hogere schadeloosstelling voor bedrijven, eventuele vertraging op de verwerving van gronden en een mogelijk te laag ingeschatte kostenpost voor bodemonderzoek naar vervuiling. Mochten deze risico's zich voordoen, dan is een belangrijke beheersmaatregel het maken van keuzes inzake de omvang van het te verwerven gebied en de mogelijkheid tot zelfrealisatie. Met de door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vastgestelde ruimtelijke visie is een belangrijke beheersmaatregel genomen om de voortgang van de grondverwerving te borgen gedurende de minnelijke fase;
- Gelet op de mogelijk hogere kosten voor de grondverwerving resteert er minder budget voor beheer en inrichting en is er minder ruimte in het budget om onvoorziene risico's te dekken. De belangrijkste beheersmaatregel betreft het maken van keuzes inzake de omvang van het te verwerven gebied en de mogelijkheid tot zelfrealisatie. Door de beheerkosten mee te nemen in de aanbesteding van de planrealisatie (PPS-contract) kan mogelijk een kostenbesparing op de beheeruitgaven gerealiseerd worden.

Planvorming

- Het planologisch zwaartepunt dat als gevolg van het herstel van de PKB op het niveau van de gemeenten ligt. Het risico daarbij is dat de (inspraak)procedures bij het bestemmingsplan (en m.e.r.) mogelijk leiden tot vertraging, waarbij het risico vele malen groter wordt wanneer het PKB-plangebied van 600ha en het aanpalende gebied op Midden-IJsselmonde procedureel aan elkaar worden gekoppeld. De provincie Zuid-Holland kiest voor een oplossingsrichting waarbij de provincie zich beperkt tot het PKB-plangebied van 600ha, mede omdat de scope en budgettering zich beperken tot dit gebied. Met de vaststelling van de richtlijnen voor het MER door de gemeenteraad van Albrandswaard, is een belangrijke beheersmaatregel genomen, aangezien hiermee uitgangspunten zijn vastgelegd waaraan het bestemmingsplan zal moeten voldoen.

Maatschappelijk draagvlak

- Het behoud van het maatschappelijk draagvlak. Het risico van ontbreken van maatschappelijk draagvlak wordt beheerst door het organiseren van een professionele communicatie naar direct betrokkenen en maatschappelijke partijen.

Schiezone en Vlinderstrik

De belangrijkste risico's voor de Noordrand deelprojecten in deze fase van de planvorming:

Grondverwerving

- Om de PMR-opgave conform de UWO te realiseren, dienen particuliere gronden te worden aangekocht. Hoewel waar mogelijk wordt aangekocht op minnelijke basis, kan met een nieuw bestemmingsplan ook tot onteigening worden overgegaan. Het volgen van deze procedure heeft consequenties voor de planning en mogelijk financieel; de verwerving van deze gronden zal dan 1-2 jaar later plaats kunnen vinden;
- De in de PKB aangegeven begrenzing – te weten het zoekgebied voor de 100ha in de Zuid- en Schiebroekse Polder – volgt niet de logische begrenzing van percelen. De percelen van de in te brengen (Rotterdamse) en de aan te kopen (particuliere) grond in de Vlinderstrik lopen door in de aangrenzende reserveringszone van de toekomstige A13/16. Mogelijk leidt dit tot gedwongen aankopen buiten het PKB-gebied. Binnen het projectbudget voor de Schiebroekse Polder en Zuidpolder – conform de UWO PMR 750ha – is geen rekening gehouden met een kostenpost voor deze gronden in de reserveringszone. De verwervingsstrategie brengt dit risico nader in kaart; het belicht de keuzes ten aanzien van de omvang en planning van deze verwervingen en daarmee de ware (financiële) grootte van dit risico. Om dit risico te beheersen is vroegtijdige en heldere afstemming met de projectorganisatie A13/16 noodzakelijk.

Planvorming

- Via bestemmingsplannen moet de ontwikkeling planologisch worden geborgd. Dit vergt tijd, met een risico op ongewenste vertraging. De projectorganisatie zet in op een snel en zorgvuldig planologisch traject met ruimte voor voldoende maatschappelijke betrokkenheid;
- Het PMR-budget wordt verspreid over enkele jaren beschikbaar gesteld. De uitvoering van de projecten vertoont daarmee in principe eenzelfde fasering. Langjarige spreiding van de uitvoering zorgt voor risico's bij de planologische procedures, op sterke prijs- en rentestijgingen en het behoud van maatschappelijk draagvlak. Om dit risico te beheersen is het belangrijk de projectgeschiedenis vast te leggen; een eenduidige archivering en projectaanpak, het zorgdragen voor een officiële en traceerbare besluitvorming. Het structureel updaten van de grondexploitatie en daarbij rekening houdend met rente- en prijsstijgingen is een andere belangrijke beheersmaatregel om dit risico te beperken.

Maatschappelijk draagvlak

- Het behoud van het maatschappelijk draagvlak is belangrijk. De communicatie heeft tot doel zowel tijdens de planvorming als de realisatie mee te helpen draagvlak te creëren voor de plannen en een goede dialoog met de omgeving aan te gaan. Hierin staat transparantie, integriteit en verloop volgens democratische spelregels centraal. Een belangrijke beheersmaatregel hierbij is het hanteren en uitvoeren van het communicatieplan dat zowel voor de Schiezone als de Vlinderstrik is opgesteld.

Voortschrijdend inzicht bij de volgende fase van de planvorming zal de meer projectinhoudelijke risico's zichtbaar maken.

Groene Verbinding

De belangrijkste risico's voor de Groene Verbinding in deze fase van de planvorming:

Planvorming

- Vertraging in de realisatie kan ontstaan door het niet tijdig verkrijgen van benodigde bouwvergunningen en instemming van de welstand/bouw en woningtoezicht. De beoordelende instanties worden daarom gedurende het ontwerpproces aan de hand van voorbesprekingen op de hoogte gehouden van de voortgang rondom de Groene Verbinding;
- De afspraken over beheer en onderhoud kunnen worden gemaakt op basis van het definitieve ontwerp. Dit betekent dat de procedures rondom de vaststelling van het definitieve ontwerp vertraging kunnen opleveren in de voortgang en tijdstip van definitieve vaststelling van de uitvoeringsovereenkomsten. De beheerders zijn betrokken bij het maken van het definitieve ontwerp. Er wordt zo snel mogelijk begonnen met een voorstel voor een uitvoeringsovereenkomst voor beheer en onderhoud.

Maatschappelijk draagvlak

- Maatschappelijk draagvlak is ook voor de Groene Verbinding een belangrijk aandachtspunt. Voorafgaand aan de RO-procedures en vergunningaanvraag zal actief gecommuniceerd worden met de omgeving. Verder vindt afstemming plaats met de communicatie rondom het deelproject Landschapspark Buytenland.

Organisatie en kwaliteit

Op basis van een door LNV en Verkeer en Waterstaat goedgekeurd Auditplan 2008 PMR, hebben de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de Stadsregio Rotterdam in de eerste helft van 2008 een audit laten uitvoeren voor PMR/750ha. In lijn met het auditplan heeft de audit zich gericht op een aantal aspecten van de beheersing van het Programma PMR/750ha en de daaronder vallende deelprojecten. De auditrapportages zijn eind juni 2008 aangeboden aan LNV en Verkeer en Waterstaat, waarbij in de begeleidende brief is aangegeven hoe de betrokken partners omgaan met de auditresultaten.

Auditresultaten en verbeteracties

Het algehele oordeel met betrekking tot de programma- en projectbeheersing is positief, waarbij enkele verbeterpunten zijn aangegeven.

De resultaten van de audit maken duidelijk dat (de werking van) het risicomanagement (systeem) op onderdelen verbetering behoeft. Om deze verbetering te realiseren is de inzet van de provincie Zuid-Holland gericht op het systematisch gaan bijhouden en vastleggen van issues, risico's en beheersmaatregelen door gebruik te maken van issue logs en risk logs. De gemeente Rotterdam zal het risicomanagement verankeren in de projectorganisatie door structureel tijdens het projectteamoverleg en andere sturende gremia de beheersmaatregelen van de belangrijkste en grootste risico's te evalueren en vervolgens indien nodig te herzien en/of te verbeteren. De kwalitatieve en de kwantitatieve risicoanalyse zelf (resp. riskmapping en Crystal ball analyse) wordt tevens structureel (halfjaarlijks) geactualiseerd. Met de vaststelling van de gehele grondexploitatie PMR/150ha kan de verdere implementatie van het risicomanagement in de projectorganisatie verder vorm gegeven worden.

Bij de gemeente Rotterdam vindt een dienstbrede kwaliteitsslag plaats, gericht op het verbeteren van de sturing en beheersing van (grote) fysieke projecten. Onderdeel van deze kwaliteitsslag zijn een eenduidige beschrijving en afbakening van taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en mandaten en een heldere escalatieprocedure. De Rotterdamse projectorganisatie voor PMR/150ha gaat volledig mee in deze kwaliteitsslag.

Uit de audit blijkt dat de Stadsregio Rotterdam niet op de kwaliteit van de input, maar op output stuurt. Bij de fasen uitvoering en beheer zal de Stadsregio opnieuw bekijken op wat voor manier de kwaliteit van de input geborgd kan worden. Om de vastlegging van de afspraken die volgen uit de overleggen tussen de Stadsregio Rotterdam (opdrachtgever) en ingenieursbureau Gemeentewerken te verbeteren, is afgesproken de besluiten voortaan schriftelijk vast te leggen. Het projectplan van de Groene Verbinding zal worden verbeterd (betere beschrijving business case, toevoegen kwaliteitshoofdstuk en betere beschrijving werkzaamheden).

Accountantsverklaringen

In lijn met de door LNV opgestelde controleprotocollen voor PMR/750ha hebben de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de Stadsregio Rotterdam accountantscontroles laten uitvoeren voor het programma en de deelprojecten van PMR/750ha. De drie accountantsverklaringen zijn aangeboden aan de Minister van LNV. Bij de Vijfde Voortgangsrapportage PMR/750ha worden de accountantsverklaringen over het jaar 2008 aan de minister aangeboden.

Bijlage 1: programmabeheersstructuur PMR/750ha

